

vonnis

RECHTBANK 'S-GRAVENHAGE

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 375712 / HA ZA 10-3321

Vonnis van 18 mei 2011

in de zaak van

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
RADEMAKER B.V.,
gevestigd te Culemborg,
eiseres,
advocaat mr. P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt te 's-Gravenhage,

tegen

de vennootschap naar buitenlands recht
FRITSCH GMBH,
gevestigd te Markt Einersheim, Duitsland,
gedaagde,
advocaat mr. E Grabandt te 's-Gravenhage.

Partijen zullen hierna worden aangeduid als Rademaker en Fritsch. De zaak is voor eiseres en gedaagde inhoudelijk behandeld door mr. P.N.A.M. Claassen en mr. E.F. Vaal, advocaten te Breda, respectievelijk mr. R. Hermans en mr. H.W.J. Lambers, advocaten te Amsterdam.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de beschikking van de voorzieningenrechter van deze rechtbank van 10 augustus 2010, waarbij aan Rademaker verlof is verleend om Fritsch te dagvaarden volgens het versneld regime in octrooizaken;
- de dagvaarding van 13 augustus 2010 met producties 1-3;
- de conclusie van antwoord met producties 1-8;
- de akte nadere producties van Rademaker met producties 4-13;
- de akte houdende overlegging nadere productie van Fritsch met productie 9;
- de aanvullende proceskostenspecificaties van beide partijen;
- het pleidooi van 1 april 2011 en de daarbij door beide partijen overgelegde pleitnotities.

1.2. Vonnis is bepaald op heden.

1.3. De dagvaarding noemt als gedaagde niet Fritsch, maar de vennootschap naar Duits recht Fritsch GmbH & Co. KG. Die rechtspersoon was ten tijde van de dagvaarding niet meer de houder van het octrooi waarop deze zaak betrekking heeft. Fritsch is ervan uitgegaan dat Rademaker heeft bedoeld haar te dagvaarden omdat zij op dat moment wel de

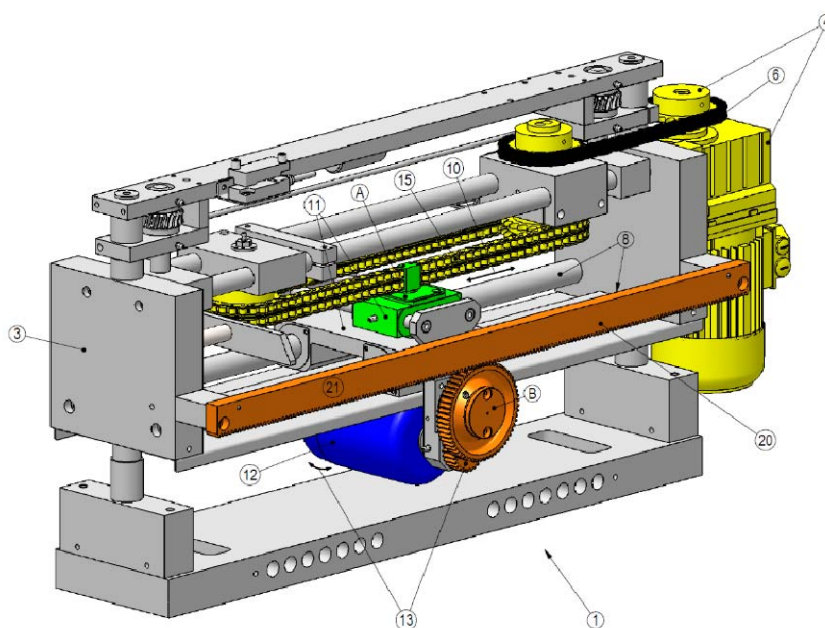
houder dat octrooi was (en nog is). Daarom is Fritsch in deze procedure verschenen. Bij pleidooi heeft Rademaker desgevraagd verklaard dat zij inderdaad heeft bedoeld om Fritsch te dagvaarden. Daarom zal Fritsch in dit vonnis worden beschouwd als gedaagde partij.

2. De feiten

2.1. Rademaker en Fritsch houden zich allebei bezig met het ontwerpen en bouwen van bakkerijmachines. Zij zijn ook allebei wereldwijd actief.

2.2. Eind jaren zeventig van de vorige eeuw heeft Rademaker een machine ontwikkeld waarmee deeg dat op een lopende band door de machine wordt getransporteerd, kan worden bewerkt in de richting dwars op de transportrichting van het deeg. Deze machine duidt zij aan als de Dwarsroller 1979.

2.3. In de loop der tijd heeft Rademaker het ontwerp van de Dwarsroller 1979 op bepaalde punten aangepast. Rond 1996 gebruikte zij de hierna afgebeelde versie, die zij aanduidt als de Dwarsroller 1996.

2.4. Ook de Dwarsroller 1996 is verder ontwikkeld. Momenteel verhandelt Rademaker een versie van de dwarsroller die zij aanduidt als de *Sigma Laminatur*.

2.5. Fritsch is houdster van het Nederlandse deel van het Europees octrooi 0 920 255 (hierna: EP 255) dat betrekking heeft op een dwarsrolinrichting (*Querwalzwerk*). EP 255 is verleend aan Fritsch GmbH & Co. KG. Op 6 mei 2009 heeft Fritsch GmbH & Co. KG het Nederlandse deel van EP 255 overgedragen aan Fritsch.

2.6. EP 255 is verleend op een aanvraag van 25 juli 1997 onder inroeping van prioriteit vanaf 21 augustus 1996 op basis van het Duitse octrooischrift DE 19633564. Op 8 maart 2000 is de verlening voor onder meer Nederland en Duitsland gepubliceerd. Het octrooi bevat één onafhankelijke conclusie (conclusie 1) en acht afhankelijke conclusies (conclusies 2-9). Conclusies 1 en 9 luiden in de authentieke Duitse taal als volgt:

1. Vorrichtung zum Walzen von gefördertem Teig insbesondere quer zu seiner Förderrichtung (1), mit einem Rahmen (3), der eine Linearführung (8) halt, mit einem Schlitten (11), der in, an und/oder längs der Linearführung (8) verstellbar gelagert ist, mit einer Teigwalze (12), die im oder am Schlitten (11) drehbar gelagert ist, und mit wenigstens einer Antriebseinrichtung (4), mit der der Schlitten (11) zu seiner Linearverstellung (10) und die Walze (12) zu ihrem Drehantrieb (13) gekoppelt sind, wobei die Antriebseinrichtung (4) mit einem Steuerungsmodul derart versehen ist, daß die Antriebsrichtung für den Schlitten (11) wiederholt umkehrbar ist, dadurch gekennzeichnet, daß die Kopplungsmittel zwischen der Teigwalze (12) und/oder dessen Schlitten (11) und der Antriebseinrichtung (4) mit einem oder mehreren Zahnriemengetrieben realisiert sind, die flexible und/oder elastische Zahnriemen (6,15,20,21) aufweisen, und der Schlitten (11) mit einem Linearantriebs-Zahnriemen (15) verbunden ist, der mit der Antriebseinrichtung (4) gekoppelt ist, wobei die Teigwalze (12) mit den Schlittenbewegungen (10) über einen Umsetzer für Linear- in Drehbewegungen gekoppelt ist, und der Umsetzer mit einem an gegenüberliegenden Innenseiten des Rahmens (3) in Langsrichtung stillgehaltenen Umsetzerzahnriemen (20) ausgeführt ist, mit dem die Teigwalze (12) zu deren Drehung (13) gekoppelt ist.

9. Vorrichtung nach einem der vorangehenden Ansprüche, dadurch gekennzeichnet, daß die Linearführung (8) zumindest teilweise oberhalb des oder der Zahnriemengetriebe angeordnet ist, die dem Schlitten (11) und/oder der Teigwalze (12) zugeordnet sind.

In de door beide partijen overgelegde vertaling luiden conclusies 1 en 9 als volgt:

1. Inrichting voor het rollen van getransporteerd deeg, in het bijzonder haaks op de transportrichting (1) ervan, met een gestel (3), dat een lineaire geleider (8) vasthoudt, met een slede (11) die in, aan en/of langs de lineaire geleider (8) verstelbaar gemonteerd is, met een deegwals (12), die in of aan de slede (11) draaibaar gemonteerd is, en met tenminste één aandrijfingrichting (4), waarmee de slede (11) voor het lineair verstellen (10) ervan en de wals (12) voor de draairichting (13) ervan zijn gekoppeld, waarbij de aandrijfingrichting (4) zodanig van een besturingsmodule is voorzien, dat de aandrijfingrichting voor de slede (11) herhaald omkeerbaar is, met het kenmerk, dat de koppelingsmiddelen tussen de deegrol (12) en/of de slede (11) ervan en de aandrijfingrichting (4) zijn gerealiseerd met een of meer tandriem-aandrijfmechanismen, die flexibele en/of elastische tandriemen (6, 15, 20, 21) bezitten, en de slede (11) is verbonden met een tandriem (15) van het lineaire aandrijfmechanisme, die is gekoppeld met de aandrijfingrichting (4), waarbij de deegrol (12) via een omzetter voor omzetting van lineaire beweging in draaibeweging is gekoppeld met de sledebewegingen (10), en de slede (11) is verbonden met een tandriem (15) van het lineaire aandrijfmechanisme, die is gekoppeld met de aandrijfingrichting (4), waarbij de deegrol (12) via een omzetter voor omzetting van lineaire beweging in draaibeweging is gekoppeld met de sledebewegingen (10), en de omzetter is uitgevoerd met een op tegenover elkaar gelegen binnenzijden van het gestel (3) in langsricting stilgehouden omzetter-tandriem (20), waarmee de deegrol (12) is gekoppeld om te draaien (13).

9. Inrichting volgens een der voorgaande conclusies, met het kenmerk, dat de lineaire geleider (8) op z'n minst gedeeltelijk aangebracht is boven het of de tandriem-aandrijfmechanisme(n), die aan de slede (11) en/of de deegrol (12) zijn toegewezen.

Het octrooischrift bevat drie tekeningen, waaronder de hierna weergegeven figuur 3.

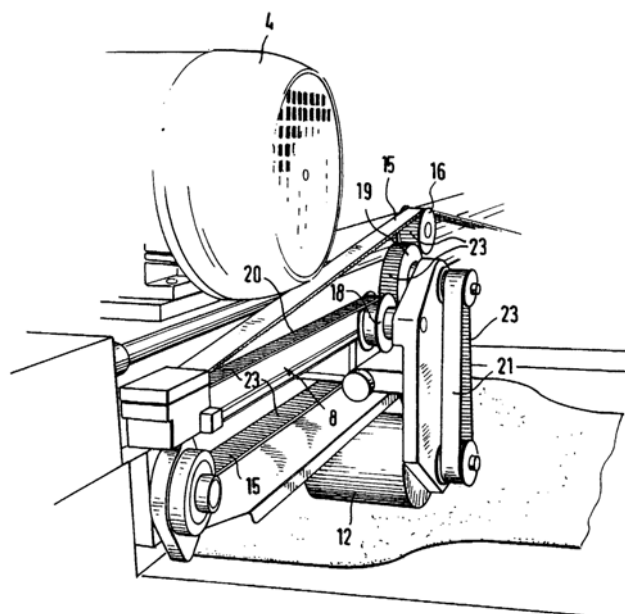

FIG. 3

2.7. Op 7 april 2010 heeft Fritsch een procedure aanhangig gemaakt bij het Landgericht Düsseldorf tegen Rademaker en een aan Rademaker gelieerde vennootschap, Rademaker Deutschland GmbH. In die procedure heeft Fritsch het standpunt ingenomen dat de *Sigma Laminatur* van Rademaker valt onder de beschermingsomvang van EP 255. In die zaak is nog geen vonnis geweest.

2.8. Op 21 juli 2010 heeft Rademaker Deutschland GmbH een nietigheidsprocedure bij het Bundespatentgericht aanhangig gemaakt tegen het Duitse deel van EP 255. Ook in die zaak is nog geen vonnis geweest.

3. Het geschil

3.1. Rademaker vordert nietigverklaring van het Nederlandse deel van EP 255, met veroordeling van Fritsch in de proceskosten overeenkomstig artikel 1019h van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv). Aan haar vordering legt Rademaker ten grondslag dat EP 255 niet inventief is.

3.2. Fritsch voert verweer.

3.3. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Het betoog van Rademaker dat de in EP 255 geclaimde uitvinding op voor de hand liggende wijze voortvloeit uit de stand van de techniek, slaagt. Dat zal hierna worden toegelicht aan de hand van de zogeheten *problem-and-solution-approach* die beide partijen ook hebben gehanteerd in hun argumentatie.

meest nabije stand van techniek

4.2. Niet in geschil is dat de door Rademaker in het verleden verhandelde Dwarsroller 1979 moet worden aangemerkt als de meest nabije stand van de techniek. Deze Dwarsroller 1979 heeft veel kenmerken gemeen met de in EP 255 geclaimde uitvinding en wordt in het octrooischrift als relevante techniek beschreven, zij het zonder dat de Rademaker daarbij uitdrukkelijk wordt genoemd (een uitdrukkelijke verwijzing naar Rademaker was wel opgenomen in de oorspronkelijke aanvraag, maar is later – om voor de rechtbank onbekende redenen – uit de beschrijving verwijderd).

4.3. De voor deze zaak relevante kenmerken van de Dwarsroller 1979 blijken uit de onder randnummer 2.3 weergegeven tekening van de Dwarsroller 1996, die in zoverre overeenstemt met de Dwarsroller 1979. Bij de onderstaande bespreking van de Dwarsroller 1979 zal daarom worden verwezen naar die tekening en de daarin gehanteerde nummering, die correspondeert met de in EP 255 gehanteerde nummering.

verschillen

4.4. Niet in geschil is dat de Dwarsroller 1979 op ten minste de volgende twee punten verschilt van de in conclusie 1 van EP 255 geclaimde uitvinding. Ten eerste is bij de Dwarsroller 1979 de koppeling tussen de aandrijfingrichting (4) en de slede (11) gerealiseerd met een aandrijfketting (15) in plaats van een aandrijftandriem. Ten tweede is bij de Dwarsroller 1979 de omzetter van de lineaire sledebewegingen (10) in de draai beweging van de deegrol (12) uitgevoerd met een omzetterandheugel (20) in plaats van een omzettertandriem.

4.5. Fritsch heeft terecht aangevoerd dat de Dwarsroller 1979 op nog een punt verschilt van de in EP 255 geclaimde uitvinding. De Dwarsroller 1979 openbaart namelijk ook niet dat “de aandrijfingrichting (4) zodanig van een besturingsmodule is voorzien, dat de aandrijfingrichting voor de slede (11) herhaald omkeerbaar is”. Bij de Dwarsroller 1979 is de heen en weer gaande beweging van de deegrol op een andere wijze gerealiseerd, namelijk door middel van een zogeheten coulisseschuif. Bij deze techniek laat de aandrijfingrichting (4) de aandrijfketting (15) continu in dezelfde richting rondlopen om de kettingwielen. Als de zogeheten leislof (A), waarmee de slede (11) aan de aandrijfketting (15) is bevestigd, om een kettingwiel loopt, schuift de leislof (A) mee via een zogeheten coulisseschuif die op de bovenzijde van de slede (11) is aangebracht (in de hiervoor weergegeven afbeelding van de Dwarsroller 1996 zijn het de twee grijze stangen waarover de groene leislof (A) kan bewegen in de transportrichting van het deeg). Na het passeren van het tandwiel beweegt de leislof (A) verder in de richting van het tandwiel aan de andere zijde en gaat dus ook de slede (11) met de deegroller (12) weer naar die kant.

4.6. Het betoog van Rademaker dat een coulisseschuif moet worden aangemerkt als een besturingsmodule in de zin van conclusie 1 van EP 255 slaagt niet. Ten eerste eist de tekst van conclusie 1 van EP 255 dat “de aandrijfingrichting [...] is voorzien van een besturingsmodule”. Het gaat dus om een module die de aandrijfingrichting bestuurt. Dat doet de coulisseschuif in de Dwarsroller 1979 niet. Ten tweede moet de conclusie worden uitgelegd in het licht van de beschrijving. De beschrijving maakt duidelijk wat met een besturingsmodule wordt bedoeld, namelijk een frequentie-omzetter die zorgt voor een regelmatige omkering van de aandrijfingrichting, bijvoorbeeld in afhankelijkheid van signalen van positieherkennungssensoren (par. 0007 van de oorspronkelijke Duitse tekst). Bovendien staat in de beschrijving uitdrukkelijk dat met het gebruik van een besturingsmodule de noodzaak van het gebruik van een coulisseschuif wordt vermeden (par. 0007). In het licht daarvan is niet vol te houden dat een coulisseschuif onder het begrip besturingsmodule valt.

het objectieve technische probleem

4.7. Rademaker heeft – als zodanig onweersproken – aangevoerd dat een nadeel van de Dwarsroller 1979 ten opzichte van de in EP 255 geclaimde inrichting is dat de Dwarsroller 1979 relatief veel onderhoud nodig heeft. De in de Dwarsroller 1979 gebruikte aandrijfketting (15), omzettertandheugel (20) en coulisseschuif moeten namelijk regelmatig worden gesmeerd. Daarnaast moet de aandrijfketting (15) worden nagespannen. De aandrijftandriem, omzettertandriem en besturingsmodule als bedoeld in conclusie 1 van EP 255 zijn daarentegen onderhoudsvrij.

4.8. Uitgaande van het hiervoor genoemde nadeel kan het objectieve technische probleem waarvoor de gemiddelde vakman zich uitgaande van de Dwarsroller 1979 geplaatst ziet, worden geformuleerd als “het verkrijgen van een onderhoudsvrij alternatief voor de mechanische overbrengingen”, zoals Rademaker ook heeft voorgesteld.

4.9. Het verweer van Fritsch dat de hiervoor genoemde probleemstelling afwijkt van de probleemstelling van EP 255 kan niet slagen. Daargelaten dat het objectieve technische probleem niet altijd hoeft samen te vallen met de probleemstelling in het octrooischrift, vermeldt de beschrijving van EP 255 het onderhoudsprobleem juist wel in de navolgende passages:

Ein weiterer Nachteil besteht in der Notwendigkeit, die umlaufende Kette und den Kulissenschieber regelmässig warten, insbesondere schmieren zu müssen. Dies gilt auch für den Zahnstangen-Ritzel-Antrieb, der zur Umsetzung der Energie der Linearbewegung des Querwalzschlittens in eine Drehbewegung für die Teigwalze dient (k. 1, r. 42-47).

[...]

Im Gegensatz zu den Ketten, Zahnstangen, Zahnrädern und Kulissensteinen sind die Zahnriemenantriebe wartungsfrei. Schmierstellen und das bei herkömmlichen Kettentrieben notwendige Nachspannen können entfallen (k. 2, r. 8-12).

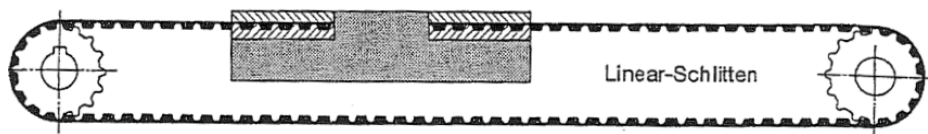
4.10. Het feit dat de beschrijving van EP 255 ook een ander probleem noemt, te weten het vergemakkelijken van de nakoming van hygiëne-eisen, en dat het octrooischrift stelt dat de uitvinding “vooral” dat probleem beoogt op te lossen, brengt – anders dan Fritsch betoogt

– niet mee dat alleen dat probleem als uitgangspunt mag worden genomen. Rademaker heeft terecht opgemerkt dat voor het bestrijden van inventiviteit volstaat dat de geclaimde uitvinding op voor de hand liggende wijze voortvloeit uit de stand van de techniek uitgaande van een objectief technisch voordeel dat de uitvinding verschaft ten opzichte van de stand van de techniek. Of de uitvinding op basis van een andere probleemstelling niet voor de hand ligt, doet dan niet terzake.

combinatie met Brecoflex-brochure

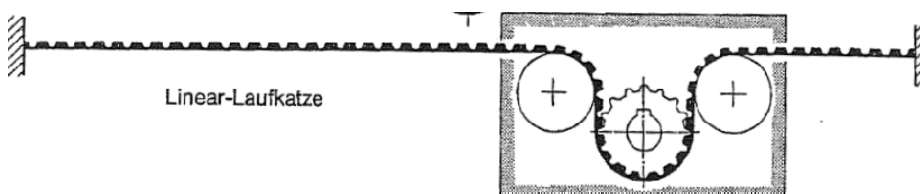
4.11. Aangenomen moet worden dat de gemiddelde vakman die op de prioriteitsdatum op zoek was naar een onderhoudsvrij alternatief voor de mechanische overbrengingen van de Dwarsroller 1979 voor de oplossing van dat probleem te rade zou gaan bij een brochure van Bergmann over zogeheten Brecoflex-tandriemen (bijlage 5 bij productie 3 van Rademaker, hierna: de Brecoflex-brochure). De Brecoflex-brochure heeft namelijk betrekking op mechanische overbrengingen en prijst de daarin gepresenteerde overbrengingen uitdrukkelijk aan als “*wartungsfrei*” (onderhoudsvrij).

4.12. Ook moet worden aangenomen dat de gemiddelde vakman, gebruik makend van zijn algemene vakkennis, de in EP 255 geclaimde uitvinding zou hebben afgeleid uit de combinatie van de Dwarsroller 1979 en de Brecoflex-brochure. Ten eerste toont de Brecoflex-brochure de hierna afgebeelde *Linear-Schlitten*, bestaande uit een tandriem met daaraan een slede:

Niet in geschil is dat de vakman zal begrijpen dat deze *Linear-Schlitten* kan worden toegepast in de Dwarsroller 1979 ter vervanging van de aandrijfketting (15) en dat dit resulteert in het gebruik van een aandrijftandriem in de zin van conclusie 1 van EP 255. De vakman zou daar ook toe overgaan omdat de onderhoudsvrije tandriem een bijdrage levert aan de oplossing van het onderhoudsprobleem.

4.13. Ten tweede toont de Brecoflex-brochure de hierna afgebeelde *Linear-Laufkatze*, bestaande uit een slede die in lineaire richting wordt voortbewogen door de roterende beweging van een tandwiel tegen een tandriem:

Deze *Linear-Laufkatze* kan worden toegepast in de Dwarsroller 1979 ter vervanging van de omzettertandheugel (20). De vakman zou ook daartoe overgaan omdat de onderhoudsvrije tandriem van de *Linear-Laufkatze* een bijdrage levert aan de oplossing van het onderhoudsprobleem.

4.14. Het verweer van Fritsch dat de *Linear-Laufkatze* uit de Brecoflex-brochure niet kan worden gebruikt als alternatief voor de omzetter-tandheugel van de Dwarsroller 1979, slaagt niet. Op zich wijst Fritsch er terecht op dat de *Linear-Laufkatze* een omzetting van een roterende beweging in een lineaire beweging van de slede laat zien, terwijl de omzetter-tandheugel van de Dwarsroller 1979 omgekeerd wordt gebruikt voor het omzetten van de lineaire beweging van de slede in een roterende beweging van een tandwiel. Rademaker heeft echter aangevoerd dat de gemiddelde vakman op grond van zijn algemene vakkennis bekend is met de mogelijkheid van kinematische omkering en dat die vakman dus direct zal inzien dat de *Linear-Laufkatze* ook kan worden gebruikt voor het omzetten van een lineaire beweging van de slede in een roterende beweging van het tandwiel. Daarbij heeft Rademaker er – onbestreden – op gewezen dat in dit verband moet worden uitgegaan van een vakman op het terrein waar het objectieve technische probleem zich voordoet, dus in dit geval het terrein van mechanische overbrengingen. Dat de gemiddelde vakman op het terrein van mechanische overbrengingen op grond van zijn algemene vakkennis bekend is met het principe van kinematische omkering heeft Fritsch niet steekhoudend weersproken. Daarnaast is gesteld noch gebleken dat er in dit geval sprake is van meer dan een kinematische omkering of dat een kinematische omkering anderszins op technische problemen zou stuiten. Geconcludeerd moet dus worden dat de vakman zou inzien dat de *Linear-Laufkatze* ook kan worden gebruikt voor het omzetten van de lineaire beweging van de slede in een roterende beweging. De vakman zou daar ook toe overgaan omdat de omzetting van een lineaire beweging in een roterende beweging het uitgangspunt is van zijn zoektocht. De omzettertandheugel wordt in de Dwarsroller 1979 immers gebruikt om de lineaire beweging van de slede om te zetten in een roterende beweging.

4.15. Ten derde vermeldt de Brecoflex-brochure dat de daarin getoonde tandriemen “*für wechselnde Krafrichtungen besonders geeignet*” zijn. Rademaker heeft betoogd dat de gemiddelde vakman hieruit leert dat de heen en weer gaande beweging van deegroller kan worden gerealiseerd door het wisselen van de aandrijfrichting in plaats van het gebruik van een coulisseschuif. Daarmee wordt de vakman op het spoor gezet van de toepassing van een besturingsmodule in de zin van EP 255, die – ook volgens de beschrijving van EP 255 – als zodanig bekend was op de prioriteitsdatum. Een en ander heeft Fritsch niet weersproken, ook niet toen de rechtbank haar bij pleidooi uitdrukkelijk om een reactie op dit betoog heeft gevraagd. Geconcludeerd moet daarom worden dat de Brecoflex-brochure de vakman op het spoor zet van toepassing van een besturingsmodule. De gemiddelde vakman zou dat spoor ook volgen omdat daarmee de onderhoud vergende coulisseschuif overbodig wordt. Daar komt bij dat Rademaker onweersproken en onder verwijzing naar de verklaring van de deskundige van Fritsch, Dr. Post (productie 9 van Fritsch), heeft uiteengezet dat toepassing van een coulisseschuif problematisch is bij het gebruik van tandriemen. Als de aandrijfketting van de Dwarsroller 1979 wordt vervangen door een aandrijftandriem, ligt het daarom voor de hand om ook de coulisseschuif te vervangen.

4.16. Het verweer van Fritsch dat de in EP 255 geclaimde uitvinding niet voor de hand ligt omdat de vakman op grond van bepaalde ervaringsregels “in beginsel” zou kiezen voor de toepassing van een ketting en tandheugel in een dwarsrolinrichting, moet worden gepasseerd. Fritsch heeft niet gesteld dat die ervaringsregels de vakman ervan zouden hebben weerhouden om tandriemen toe te passen als hij daartoe wordt aangezet door het probleem met het onderhoud van de ketting en tandheugel. Voor zover Fritsch dat wel bedoeld heeft te stellen, moet die stelling worden verworpen omdat Rademaker gemotiveerd

heeft bestreden dat de genoemde ervaringsregels wegwijzen van toepassing van tandriemen in een dwarsrolinrichting zoals de Dwarsroller 1979 en Fritsch daar niet op heeft gereageerd.

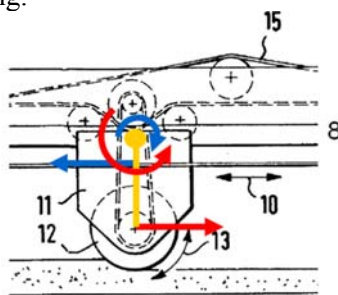
hulpverzoek

4.17. Fritsch heeft, voor het geval dat de rechtbank zou oordelen dat conclusie 1 van EP 255 zoals verleend nietig is, verzocht conclusie 1 te beperken door een combinatie met conclusie 9. Conclusie 1 zou volgens dit hulpverzoek als volgt komen te luiden:

1. Inrichting voor het rollen van getransporteerd deeg, in het bijzonder haaks op de transportrichting (1) ervan, met een gestel (3), dat een lineaire geleider (8) vasthoudt, met een slede (11) die in, aan en/of langs de lineaire geleider (8) verstelbaar gemonteerd is, met een deegwals (12), die in of aan de slede (11) draaibaar gemonteerd is, en met tenminste één aandrijfmechanisme (4), waarmee de slede (11) voor het lineair verstellen (10) ervan en de wals (12) voor de draaiaandrijving (13) ervan zijn gekoppeld, waarbij de aandrijfmechanisme (4) zodanig van een besturingsmodule is voorzien, dat de aandrijfmechanisme voor de slede (11) herhaald omkeerbaar is, met het kenmerk, dat de koppelingsmiddelen tussen de deegrol (12) en/of de slede (11) ervan en de aandrijfmechanisme (4) zijn gerealiseerd met een of meer tandriem-aandrijfmechanismen, die flexibele en/of elastische tandriemen (6, 15, 20, 21) bezitten, en de slede (11) is verbonden met een tandriem (15) van het lineaire aandrijfmechanisme, die is gekoppeld met de aandrijfmechanisme (4), waarbij de deegrol (12) via een omzetter voor omzetting van lineaire beweging in draaibeweging is gekoppeld met de sledebewegingen (10), en de omzetter is uitgevoerd met een op tegenover elkaar gelegen binnenzijden van het gestel (3) in langsricting stilgehouden omzetter-tandriem (2), waarmee de deegrol (12) is gekoppeld om te draaien (13) en met het kenmerk, dat de lineaire geleider (8) op z'n minst gedeeltelijk aangebracht is boven het of de tandriem-aandrijfmechanisme(n), die aan de slede (11) zijn toegewezen.

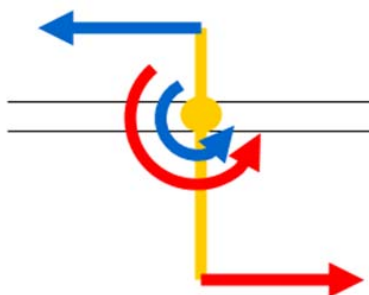
4.18. Rademaker heeft aangevoerd dat conclusie 1 ook volgens het hulpverzoek niet inventief is omdat de aan de oorspronkelijke conclusie toegevoegde maatregel, te weten dat de lineaire geleiding (8) boven het aandrijfmechanisme (15) ligt, uitgaande van de Dwarsroller 1979 geen enkel technisch probleem oplost.

4.19. Volgens Fritsch wordt met de toegevoegde maatregel bereikt dat de wikkende draaibelasting op de lineaire geleiding relatief (8) laag is. Dat heeft zij toegelicht aan de hand van de navolgende tekening.

De tekening toont de kracht (rechte blauwe pijl) waarmee de slede (11) wordt voorgetrokken door de aandrijftandriem (15) en de (wrijvings)kracht (rechte rode pijl) waarmee het deeg zich verzet tegen het rollen van de deegroller (12). Die krachten

resulteren in momenten (ronde blauwe pijl en ronde rode pijl) op het punt waarop de slede (11) aan de lineaire geleiding (8) is bevestigd (de gele punt). Die momenten heffen elkaar gedeeltelijk op, en verminderen daarom de wikkende draaibelasting op dat bevestigingspunt, aldus Fritsch. Dat effect zou zich volgens Fritsch niet voordoen bij de Dwarsroller 1979, waarbij de lineaire geleiding onder het aandrijvingsmechanisme ligt, omdat in dat geval de momenten in dezelfde richtingen werken, zoals blijkt uit de navolgende schematische weergave:

4.20. Rademaker heeft hier tegen ingebracht dat het beeld dat Fritsch schetst van de optredende krachten incompleet is. In de door Fritsch gepresenteerde weergave van het krachtenspel is namelijk geen rekening gehouden met het feit dat bij zowel de inrichting volgens EP 255 als de Dwarsroller 1979 de deegrol wordt aangedreven. Die aandrijving impliceert dat er een kracht werkt op de deegrol in dezelfde richting als de aandrijfrichting van de tandriem, aldus Rademaker.

4.21. Fritsch heeft niet steekhoudend weersproken dat haar weergave van het krachtenspel inderdaad incompleet is. Fritsch heeft alleen aangevoerd dat ook in dat geval er ten gevolge van onder meer wrijving een kracht op de deegroller zal werken in de richting tegengesteld aan de richting van voortbeweging (de rechte rode pijl). Dat mag zo zijn, maar laat onverlet dat er ook een kracht op de roller werkt ten gevolge van de aandrijving van de deegroller. Die kracht beweegt de deegroller voort en trekt samen de voorstuwende kracht van het aandrijfmechanisme (15) (rechte blauwe pijl) de slede voort. Fritsch heeft niet gesteld, laat staan voldoende toegelicht dat ook als die kracht wordt meegenomen, het gestelde voordeel ten opzichte van de stand van de techniek (minder wikkende draaibelasting bij de lineaire geleiding) zich voordoet.

4.22. Gelet op het voorgaande moet worden geconcludeerd dat het betoog dat ook het hulpverzoek niet inventief is, slaagt. Tussen partijen is namelijk niet in geschil dat een octrooi dat geen probleem oplost, niet kan beschikken over de vereiste inventiviteit.

conclusie

4.23. Op grond van het voorgaande moet worden geconcludeerd dat de vordering van Rademaker tot nietigverklaring van conclusie 1 van EP 255 moet worden toegewezen. Rademaker heeft uiteengezet dat als conclusie 1 van EP 255 nietig is, dat ook geldt voor de afhankelijke conclusies omdat die niets inventiefs toevoegen. Dat heeft Fritsch, afgezien van haar hiervoor verworpen betoog over de geldigheid van een combinatie van conclusie 1 en 9, niet bestreden. Het Nederlandse deel van EP 255 moet dus in zijn geheel worden vernietigd.

4.24. Fritsch zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de proceskosten. Rademaker vordert in dit verband een bedrag van in totaal € 79.945,42 aan advocaatkosten. Fritsch heeft deze vordering niet bestreden. De gevorderde vergoeding zal daarom geheel worden toegewezen, vermeerderd met € 263,00 aan griffierecht en € 88,89 aan kosten deurwaarder.

5. De beslissing

De rechtbank

- 5.1. vernietigt het Nederlandse deel van EP 255;
- 5.2. veroordeelt Fritsch in de proceskosten, aan de zijde van Rademaker tot op heden begroot op € 80.297,31;
- 5.3. verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. P.H. Blok, mr. Chr.A.J.F.M. Hensen en mr. L. Beijen en in het openbaar uitgesproken op 18 mei 2011.